štovních spadající pod ustanovení všeob. zák. trest. podléhají ve smyslu tohoto zákona a ve smyslu § 103 trest. z. důchod. vedle trestů vyřčených předpisy důchodkovými i potrestání dle všeob. tr. z. (rozh. min. fin. ze dne 4. července 1859 č. 31.382/1930, věst. č. 39).

5. Nedovolený prodej známek poštovních trestati jest dle § 420 trest. zák. důchod. (výn. min. obchod. ze dne 26. května 1850 č. 212 ř. z.).

III. Tresty.

1. Za nedovolenou dopravu předmětů výlučně státu vyhražených čtvernásobný až osminásobný obnos, za okolností přitěžujících až dvanáctinásobný obnos, při závažných polehčujících okolnostech nastupuje snížení pokuty až na dvojnásobný obnos příslušného poplatku (§ 427).

2. Je-li však obviněný ochoten bez provedení předepsaného řízení složiti příslušnou pokutu, obnáší pokuta 1 zl., nepřesahuje-li dotyčný předmět váhu 8 lotů (140 gr.), při značné váze činí pokuta 2—4 zl. a při balících spisů nebo nákladů, jichž doprava výlučně vyhrazena jest poště jízdní, vyměřena jest pokuta na 1 zl. na každých 500 gr. (§ 428).

3. Použije-li kdo poštovního ústavu způsobem nesrovnávajícím se s předpisy (§ 423 č. 2), činí pokuta 10—20násobné poškozeného poplatku, za přitěžujících okolností 30násobné, při zvlášť zmírňujících okolnostech pateronásobné řádného poplatku (§ 429). V případech 1—3 obnáší nejmenší výměra pokuty 1 zl. (§ 430).

4. Pro zřízení nebo provozování dopravních podniků proti předpisům směřující v případech § 426 stanovena pokuta na 25—200 zl. a bez ohledu na tento trest též 4—8násobné zkráceného obnosu nebo při pouhém pokusu, jenž hrozí důchodu poštovnímu naznačenou újmou.

5. Překročení daného povolení: 5—100 zl. pokuty, neměl-li se zaplatiti nijaký poplatek nebo nebyl-li důchodek poštovní zkrácen (§ 431).

6. Uchýlení se od předpisů při provozování podniků dopravních trestá se pokutou od 2—50 zl. a spáchán-li přestupek při použití poštovního koně nebo ve příčině dávky poskytnuté poštmistru nebo poštovnímu důchodku, jestliže nenastane to ani ono, dvojnásobné až čtyřnásobné obnosu, jehož zapravení se obviněný vyhnul (§ 433). Soustavné předpisy o (poštovním) úředním řízení při přestupcích důchodků poštovních vydány byly výnosem min. obch. ze dne 4. března 1885 č. 7784 (věst. pošt. a telegr. č. 22 z r. 1885) ve srozumění s ministeriem financí.

Potoky.

Potoky mají dalekosáhlý význam v průmyslu poskytujíce hnací sílu pro sta strojů — mlýny, pily, železné hutě, brusírny atd. — Cestou zákonodárnou byla vydána o používání a čistění potoků celá řada ustanovení.

I. Podstata a význam.

Potoky jsou zpravidla statkem veřejným, pokud nenáležejí vedle ustanovení zákona nebo ze zvláštních důvodů soukromoprávných osobám třetím. Pokud jsou tudíž vlastnictvím soukromým, posuzují se co do soukromoprávních otázek ve příčině vlastnictví, držení a používání atd. dle obč. zákonníka a sluší je vůbec míti za příslušenství oněch pozemků, přes které, nebo mezi kterými tekou; jinak podléhají však jako veřejné vody a vzhledem k veřejným zájmům ustanovením zákona vodního (§ 5 zák. ze dne 30. května 1869 č. 93 ř. z.). Jakkoli předpisy občanského práva chránící držbu nejsou

zrušeny ustanoveními práva vodního, nelze přece rozhodovati ve sporu o rušení držby otázku, zda určitý potok nebo voda nějaká vůbec jest veřejným nebo soukromým statkem (rozh. nejvyš. soud. dv. ze dne 1. října 1873, sb. »Gl. U.« č. 5094); kdežto rušení držby, která se neopírá o soukromoprávní, nýbrž o veřejnoprávní titul, náleží patrně ku příslušnosti úřadů správních (rozh. ze dne 7. října 1879, sb. »Gl. U.« č. 7595).

II. Používání potoků.

Vodní zákony stanoví téměř bezvýjimečně, že každému volno jest užívati vody potoků ke koupání, mytí, čerpání ručními nádobami a k napájení, pokud se tak děje na místech, kde přístup k potoku jest dovolen. Pokud vlastník nějakého pozemku neprokázal, že voda tekoucí přes pozemek ten jest vodou soukromou, nemůže vody té užívati nebo spotřebovati pro sebe (rozh. spr. soud. dv. ze dne 8. dubna 1879 č. 467). Občanský zákonník (§ 294) označuje za příslušenství všecko to, co uvedeno jest v trvalé spojení s nějakou věcí; i lze pokládati vodu, která protéká mezi dvěma potoky a slouží tudíž k ovlažování a zavodňování jich, právem za část těchto pozemků, pokud se týká, za jich příslušenství, neboť voda ta určena jest k trvalé potřebě pozemků těch. Jsou-li potoky vodami veřejnými, rozhodují o způsobu a míře užívání jich vody (ku př. k zavodnění luk) úřady správní a nikoli soudy (rozh. min. orby ze dne 5. ledna 1877 č. 14.327).

Co se pak týče používání potoků převyšující obyčejnou míru, jakož i zařízení nebo změny opatření a příslušenství k tomu potřebných, která mají vliv na vlastnosti vody, tok a zvláště výšku vody, vyhledává se k tomu jak při veřejných, tak i při soukromých vodách přivolení úřadů politických, které mají při tom postupovati podle předpisů zemských zákonů vodních.

III. Udržování čistoty a čistění potoků.

Předkem povolány jsou obce stanoviti dotyčná nařízení policejní; neméně však jsou i správní úřady oprávněny a povinny bdíti nad čistěním a zachováním potoků a učiniti v tomto směru potřebná opatření a donucovací prostředky. Čistiti potoky jsou povinni netoliko sousedé, nýbrž i ti, jichž pozemkům hrozí nebezpečí nebo škoda z opomenutého vyčisťování (rozh. min. orby ze dne 15. dubna 1881 č. 1143). Dobro veřejné vymáhá, aby potoky udržovány byly v čistotě majíce sloužiti účelům přerozmanitým; proto jest též nezbytno, aby se zamezilo každé znečisťování jich. Pročež hrozí trestní zákon každému, kdo by do potoka uvrhl mrtvé zvíře nebo jinakou vzdechlinu, čímž znečistí se voda nebo nezdravou se stane, vězením od 3 dnů do 1 měsíce, po případě též zostřením. Znečistění potoka jest přestupkem proti zdraví (§ 398 tr. z. a § 667 voj. z. trest.). Svévolné poškození břehů potočních jest přestupkem proti veřejným zřízením a opatřením ku společné bezpečnosti zřízeným (trest: vězení od 1 do 3 měsíců. — § 318 tr. z a § 575 voj. z. trest.).

Osnova nového trest. zákona hrozí rovněž vězením nebo pokutou až do 300 zl. tomu, kdo znečistí nebo pokazí potoky sloužící veřejné potřebě (§ 488 osnovy).

Potraviny. (Dodatek ku čl. Daň potravní.)

I. Vývoj daní potravních.

Rozvoj daní potravních jako státních dávek v nynější podobě jejich způsoben t. zv. »patentem o daních potravních« vydaným na základě nejvyš.